

Ujból áll a Lánchíd

Megtartották a teherpróbát, egy hét múlva átadják a forgalomnak

Vasárnap reggel 9 óra. Még csendesek az utcák, de a Lánchíd körül mindkét hídfőnél lázas munka folyik. Kövezik az utcát, aszfaltozzák a hídfeljárókat, a gyalogjárdát, tartarozzák a Várfalat és az Alagutat, fűvesítik a híd előtti részt. Nagy napja van ma a Lánchidnak. Ott várakoznak a

11 autobusz, a 14 drb 27 tonnas Nefort teherautó, amelyekkel a híd teherpróbáját végzik el.

„Hirdesse a felszabadított nép alkotó erejét”

A budai hídfőnél a két megszüpített oroslán alatt a régi aranybetűs felírásban: „Széchenyi István kezdeményezésére építette Clark Adam”. A pesti oldalon a kőfaragók már vésik az új felírást: „1945 januárjában a fasiszták Budapest többi hídjával együtt a Lánchidat is lerombolták. Egy hónappal később a vörös hadsereg felszabadította a fővárost és hamarosan az egész országot a fasiszták népelnyomó uralma alól. A magyar népi demokrácia négy és fél év alatt a háború és a fasiszmasziszterizmusait jóvátette, ezt a hidat is újjáépítette. 1949 november 20-án, első megnyitásának százados évfordulóján újból átadták a forgalomnak.” A híd másik oldalán készül a következő felírás aranybetűkkel:

„Újjáépült a hároméves népgazdasági terv 20 hónapja alatt. Hirdesse ez a híd is a felszabadított nép teremtő készségét, a magyar munkás, mérnök és tudós alkotó erejét és munkalendületét.”

Felfut a hídra az első autó

Fél tíz óra felé egyre több érdeklődő gyülekezik, akik végig akarják nézni a teherpróbát. Sokan át akarnak menni a hídon, de még nem lehet. Válasz: majd a jövő vasárnap.

Tízóra felé erős motorzúgás hallatszik, megérkeztek a Nefort teherautók, a közben többszáz főre összegyűlt közönség tapsai közepette.

Közel öt év után az első jármű, a vörösre festett Nefort kocsis, a YD 380 számú felfut a hídra.

Kovács Jenő sofőr vezeti a teherautót, aki magával hozta fiát, feleségét és kislát is. Örömtől sugárzó arccal mondja, hogy életének egyik legboldogabb pillanata a mai, amikor kocsijával elsőnek futhat fel a Lánchidra. Sorban utána jön az útburkoló kövekkel megra-

A 2-es, 4-es, 5-ös autobusz közelekedik a hídon

A Fővárosi Autobusz Községi Vállalat előkészítette a Lánchid autobuszközelekedését.

A híd megnyitása után a 2-es, 4-es és 5-ös autobuszközelekednek a Lánchidon.

Miután van még idő a teherpróba megkezdése előtt, végigsétálunk a hídon, ahol valóban már az utolsó simításokat végzik. Az új búzakalászos címer ott ragyog a homlokzaton, az Elektromos Művek emberei szerelik a pillérekre a díszvilágítást:

vasárnap és ünnepnapokon 2000 villanykörte egymillió gyertyafénnyel világítja meg a Lánchidat.

Uj járatot is indít a Beszkárt, a 4-est, amely az Oktogontól a Lánchidon keresztül a Déli pályaudvarig közlekedik.

A Lánchid megnyitása nem okoz változást a villamosforgalomban, miután a budai oldalon a 9-es, a pesti oldalon pedig a 2-es villamos már ma is a hídalatti aluljárón közlekedik.

A százéves Lánchid filmen

Egykorú képek, rajzok, vázlatok, híradók nyomán megelevenedik a 100 éves Lánchid története. A Magyar Filmgyártó NV., a „Lánchid története” címmel, dokumentumfilmet készít, mely még ebben a hónapban a közönség elé kerül.

Keleten felkél a nap. Sugarai bearanyozzák a várat, Budapest 100 év előtti képét. A hajóhídnál vámszedők sora megállítja a parasztok, iparosok szekereit. Szedik a hídpénzt. A nemesek gögösen hajtatnak el kocsijukon, még a vámszedők köszönését sem fogadják. Nekik nem kell hídpénzt fizetniük. A munka, a fizetség a parasztoké, iparosoké, munkásoké. A hatalom viszont az ő kezükben van. Hosszas küzdelem után megkezdődik a híd építkezése. Clark Adam tervei nyomán 800 munkás faragja a köveket, emeli az álványokat és Sina báró meglehetősen figyel a munkásokat, mert hiszen hatalmas összeget vág zsebre. Emelkednek a pillérek, készülnek a láncszemek és látjuk a mozi vásznán a híd felavatását. Először történt meg, hogy a forradalom megnyirbálta a régi nemesi kiváltságokat. Most már a nemesek is fizetik a hídpénzt épügy, mint az ország többi lakója.

Tovább perog a film, a Lánchid története. Elfogják Lamberget és a Lánchid egyik oszlopára felakasztják. Henzi tábornok elhelyezteti a puskaporos hordókat a Lánchid kamrájába, a hídon át a hős honvédek indulnak Budavár elfoglalására.

A szabadságharc leverése után csak lassan indul meg az élet a híd környékén. Később épületek emelkednek ki, iparosodik a környék. Károly király koronázási menete vonul végig most a hídon. A feudális főurak, mentéjük arany díszítése alatt görnyedeznek. Horthy fehér lován vonul át a hídon és a fehér terror kiváltságosai díszes fogatokon indulnak a várba gardenpartyra. Ribbentrop, Ciano kocsija megy a várba. Azután Kun páter és nyilas bandita társai állnak őrséget, nehogy a náci által aláaknázott hidat a magyar hazafiak menthessék.

A híd a Dunába roskad — a történelmi teherpróbán megbukott a rendszer, amely a reformkor és a szabadságharc nagy nemzeti örökségét elherdálta. Fordul a kék, fordul a történelem: új nagy nemzeti erő jelentkezik, új magyar forradalom ereje. Rákosi Mátyást látjuk, amikor első beszédét mondja az újjáépítésről és e beszéd a felszabadult magyar nép dolgos kezén tetté válik. Látjuk a mozi vásznán, amint a diósgyőri vasgyárban a láncszemeket, alkatrészeket hengerelik, gyártják, a megindult építkezésnél szorgos munkáskezek új életet alkotnak. A filmfelvevőgép most nyomon követi a hídepítkezést minden jelentős fázisát. A 15-20 perces film azzal fejeződik be, hogy Gerő Ernő miniszter ünnepélyesen átadja a hidat azoknak, akiknek a munkája megteremtette: a magyar dolgozóknak.

a teherpróba fényesen sikerült.

A Lánchid kiállta a próbát. A hídon most 640 tonna terhelés van, az összteherbírásnak egyharmada, 640 ezer kg súly van a hídon. A Lánchid ma 12 és fél százalékkal nagyobb terhelést bír el, mint a régi Lánchid.

Délben fél tizenkettőkor

megjelent a hídon Gerő Ernő a hídvérő miniszter,

akinek minisztersége idején kezdtek meg a Lánchid építését. Egy óraker Bebrics Lajos közlekedésügyi miniszter is megérkezett és megtekintette a teherpróbát. Mindkét miniszter hosszabb ideig tartózkodott a hídon és saját szemükkel győződtek meg arról, hogy a Lánchid teherpróbája a várakozásoknak megfelelően kitűnően sikerült és a híd egy hét múlva átadható a forgalomnak.

Amikor az autobuszközelekedés és a teherautók legördülnek a hídról,

a szemerkélő eső ellenére is szorgalmasan kitartó nézősereg tapsviharban tör ki.

Átmentek az első autók a Lánchidon. A kora délutáni órákban ért véget a Lánchid teherpróbája, amikor széteszlik a közönség, ezzel búcsúzik: „Viszontlátásra a jövő héten a hídatavatásnál.”

Vándor Pál.

A 2-es járat útvonala megváltozik, amennyiben a Kossuth-híd helyett az Alagúton, Lánchidon és Dorottya-utcán át közlekedik, az 5-ös pedig a Dorottya-utcán, a Lánchidon és Fő utcán át jár.

Történelmi teherpróba

Egy fényesen sikerült teherpróba ünnepe ez a mai vasárnap, elmúlt esztendő teherpróbájának diadala. 1947 júliusának utolsó hetében ereszkedtek le a hörgő láncok a Duna iszapjába, hogy felszínre húzzák a Lánchid roncsait s ma könnyű ívben feszül a híd a két part között. Torlódnak rajta súlyos szerelvények, düböröghetnek nehéz teherautók: állja a próbát, ahogy építői álltak huszonhét hónapon keresztül esőben, hóban, jagyban, rekkenő melegben. Tömeg áll végig a Dunaparton, nappal és este s nézi a hidat, mint egy valóságos csodát, látomást, amely kikelt a habokból. A Lánchid! A főváros népének ezerszer jobb, mint Pestet Budával összekapcsoló híd, a Lánchid maga a híd szimbóluma, amikor a Dunába roskadt, úgy siratta, mint tulajdon édes gyermekét. Dédapák lépteit őrizte ez a híd, a hullámokba vetett magból kelt „győzdelmi ív”, 1848 álló szemtanúja volt, sőt — jelképe.

Alighogy kibontakozott kilencszentévi vajudás után s még befejezés előtt állott, amikor Hentzi Buda ostrománál kimondta rá a halálos ítéletet. Végbe is vitte volna, ha nem kényszerül gyors visszavonulásra, 1849 januárjában tebegett először a Lánchid fölött a pusztulás. Ami nem sikerült Hentzinek sikerült az utódoknak, keréken száz esztendővel később, 1945 januárjában, amikor „Budapest borus éjjelein tebegett a komorság. A tetőkön a füst, kövekre esette a cserép. Leomlottak a hidak, a náci Budára osont át. Pedig arra se várta egérút avagy menedék” — Leonid Percovajszki budapesti levelének sorával idézve a multat.

1849 novemberében mégiscsak fölavatják, bár az öröme már akkor meggyűltek díszszónás hangok, Pest akkor már nyolc esztendeje perelle

a hidat építő tőkés társaságot, amelynek sehogyan sem akaródzott kárptólást adni Pestnek és Budának az elvesztett vámszedés jogának jében. Hiába hoztak reá törvényt — a város polgáraiból alakult vegyesbizottság elkeseredetten jelenti föliratában a város tanácsnak: „...ezen aristokratiai országunkban még a leghatározottabb törvények is, hatalmasak irányában csak pusztá írott malaszt.” A kitörő forradalom első rekedt fölkiálása ez

Tőkés társaság építette a hidat, nemzetközi pénzügyi érdekek ütözködtek körülötte, jól érezte a nép, hogy végül mindenké inkább lesz, mint az övé, Szevcey József már 1837-ben így sóhajt fel: „Álló híd költi össze Budával Pestet. Örüljünk! Annyi ezer közt majd átmehet a magyar is.”

Sébtében papírra kellett vetni e sorokat, hogy ha hevenyészeten is, de érzékeltessék: a Lánchid jelképe most vált valósággá. A magból, amelyet száz esztendővel vetettek a hullámok alá, most kelt ki a nagy győzdelmi ív. Az áldozatváltás nagy próbája volt ez, izmok végső feszülése egy olyan mű elkészítéséhez, amelynek befejező napja a kezdet első percében el volt határozva. A híd nekifeszülő íve kirajzolja a lendület csodás vonalát — mintha a multba révölne egy szempillantásra a tanulság fölismerő mozdulatával, hogy már a jövő felé iramodjék. Ez a nemzedék elveszítette a dedapák lépteinek nyomát, tovaragadták az elmerült hídról a Duna hullámai, de megépítette az új hidat fiatalok léptei alá. Kusza százból vezet ez a híd a vasakaratú jelenen át egy tiszta jövő felé és szilárdak rajta a léptek. Szilárdak és kemények, jól kellett megfeszíteni az ívet, hogy állja ezeket a lépteket.

Halász Péter